MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-30 ta' Gunju, 2005

Citazzjoni Numru. 771/2003

A fil-kapacita' taghha bhala l-legittima rapprezentanti tal-minuri bintha B
vs.

Direttur tar-Registru Pubbliku u C
Il-Qorti,

<u>I. PRELIMINARI.</u>

Rat ic-citazzjoni attrici datata 29 ta' Lulju 2003 (a fol. 1 tal-process) fejn gie premess:-

Illi, l-attrici kellha tarbija bl-isem ta' B u dana skond l-att tat-twelid hawn anness u mmarkat bhala Dok. "LC1";

Illi l-istess attrici kienet ukoll isseparat minn ma' zewgha l-konvenut C u dana skond il-kuntratt ta' separazzjoni konsenswali fl-Atti tan-Nutar Pubbliku Elena Farrugia datat 22 ta' Awissu 2002 hawn anness u mmarkat bhala Dok. "LC2";

Illi l-attrici taf ben tajjeb illi l-konvenut C m' hux il-missier natural tal-wild taghha bl-isem ta' B;

Illi l-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku irrifjuta illi ma jnizzilx lill-konvenut Jsaon Calleja bhala l-missier tal-minuri B fl-att tat-twelid hawn fuq indikat *stante* illi ma kienx iddekorra t-terminu kollu stabbilit mill-ligi ghal dan l-iskop;

Illi hekk kif se jkollha l-opportunita' illi tipprova l-attrici fit-trattazzjoni tal-kawza odjerna, il-konvenut C kien fl-impossibbilita' illi jkun il-missier naturali tal-minuri *stante* illi huwa ma kellu l-ebda kuntatt ma' l-attrici;

Illi, l-istess attrici talbet lil din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara illi l-konvenut C m' huwiex il-missier naturali tal-minuri B u dana anke permezz tal-hatra ta' perit nominand;

2. Tordna lill-konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku sabiex jaghmel il-korrezzjonijiet mehtiega fl-Att tat-Twelid bin-Numru 2095/03;

3. Tordna lil l-istess konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku halli johrog att tat-twelid iehor hekk kif korrett;

Bl-ispejjez kontra l-konvenuti jew min minnhom minn issa ngunti in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici u l-lista tax-xhieda a fol. 3 u 4 tal-process.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat il-pubblikazzjoni fil-gazzetta tal-gvern datata 30 ta' Settembru 2003.

Rat id-digriet tal-affidavit moghti fis-7 ta' Jannar 2004, fejn il-Qorti ppreffiggiet lill-partijiet ghoxrin (20) gurnata sabiex

jipprezentaw il-provi kollha li jistghu permezz tal-procedura tal-affidavit.

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tad-Direttur tar-Registru Pubbliku datata 16 ta' Frar 2004, (fol. 21) fejn eccepixxa bir-rispett:-

1. Illi huwa mhux edott mill-fatti kif allegati fic-citazzjoni u ghalhekk jirrimetti ruhu ghall-provi dwar it-talbiet, inkluzi dawk it-testijiet xjentifici necessarji, ghal gudizzju ta' din l-Onorabbli Qorti;

2. Illi jekk it-talbiet attrici jigu milqugha l-attrici trid tispecifika x' qed titlob li jigi nserit fl-Att tat-Twelid tal-minuri fil-kolonna dwar it-taghrif tal-missier u cioe; jekk hux missier mhux maghruf jew id-dettalji personali kollha ta' l-allegat missier naturali biex dawn ikunu jistghu jigu nseriti fil-kolonni rispettivi fl-Att tat-Twelid;

3. Illi fi kwalunkwe kaz it-tibdil rikjest fl-Att tat-Twelid m' huwiex attribwibbli ghal xi nuqqas tal-konvenut li ghaldaqstant m' ghandux jigi soggett ghall-ispejjez ta' l-istanti;

4. Salvi eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku u l-lista tax-xhieda minnu prezentati a fol 22 u 23 tal-process.

Rat il-verbal datat 2 ta' Marzu 2004.

Rat in-nota tal-konvenut C datat 28 ta' April 2004, a fol. 28, li permezz taghha ta ruhu b' notifikat bic-citazzjoni attrici u ammetta t-talbiet attrici kif dedotti fic-citazzjoni.

Rat il-verbali datati 5 ta' Mejju 2004 u 4 ta' Novembru 2004.

Rat in-nota tal-attrici **A**, datata 6 ta' April 2005, a fol. 31.

Rat il-verbal datat 7 ta' April 2005, fejn Dr. Edward Zammit Lewis iddikjara li ma kellux provi izjed. Dr. Roma D' Alessandro rrimettiet ruhha ghall-atti u provi prezentati. Il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-30 ta' Gunju 2005.

Rat il-provi kollha prodotti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(I) PRINCIPJI LEGALI.

Illi din il-kawza saret sabiex it-tarbija B li giet registrata bhala t-tarbija tal-konvenut C tigi dikjarata li mhix bint il-konvenut C peress li l-omm l-istess tarbija ghan-nom ta' l-istess minuri qed tallega li ma jistax ikun li l-istess konvenut huwa missierha u ghalhekk qed titlob li l-imsemmi C ma' jibqax jigi ndikat bhala missier l-istess tarbija B, lanqas fic-certifikat tat-twelid ta' l-istess.

Illi fil-fatt l-istess attrici *nomine* qed tghid li B li twieldet fil-5 ta' Gunju 2003 hija bintha u ta' missier mhux maghruf, u ghalhekk qed titlob li dan ghandu jwassal ghal dikjarazzjoni f'dan is-sens u ghall-konsegwenti tibdil necessarju fic-certifikat tat-twelid ta' l-istess minuri B Certifikat tat-Twelid Nru. 2095/03.

Illi ghalhekk jidher car li l-attrici fil-kwalita' taghha premessa qed tipprevelixxi ruhha mill-**artikolu 77 tal-Kap 16** li jghid testwalment li:-

"Il-legittima' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata wkoll minn kull min ikollu nteress, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien fl-impossibbilta' fizika li jghammar ma' martu minhabba li kien il-boghod minnha".

Illi ma hemm l-ebda dubju li jekk l-attrici A specjalment fil-kwalita' taghha li biha pprezentat il-kawza bhala legittima

rapprezentanti tal-minuri bintha B qed tippretendi li l-konvenut C mhux il-missier tal-minuri hija ghandha nteress li taghmel din il-kawza, pero' qabel ma tigi trattata l-istess, trid tigi sorvolata d-dispozizzjoni tal-**artikolu 81 tal-Kap 16** li tipprovdi li:-

(1) "Hadd ma jista' jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtuh l-att tat-twelid bhala iben legittimu u l-pussess ta' stat li jaqbel ma' dak l-att.

Hekk ukoll, hadd ma jista' jattakka l-istat tal-iben legittimu ta' tifel li jkollu l-pussess ta' stat li jaqbel ma' l-att tat-twelid tieghu".

Illi huwa car li l-hsieb tal-ligi huwa dak li jipprotegi l-istat ta' legittima tal-persuna, ladarba din twieldet fiz-zwieg, u ladarba l-istat tal-istess minuri huwa konformi mal-istess diskrezzjoni wkoll hajja tieghu, hekk mizmum fir-rejalta' socjali bhala iben l-istess konjugi. Illi fil-fatt fil-kawza fl-ismijiet **"Pierre Travers Tauss vs Direttur tar-Registru Pubbliku et"** (P.A. F.G. C. 10 ta' Mejju 1996) inghad li:-

*"Dak li jissejjah ir-'raison d'etre' ta' din id-dispozizzjoni tal-ligi nostrali jinsab enkapsulat fil-kumment tal-awtur Ricci meta huwa jikkummenta dwar dispozizzjoni analoga tal-Kodici Taljan … …." "Egli ha osservato esistere nell'ordine stesso delle cose una presunzione che sta per la inviolabilita' dal talamo a per il rispetto della fedelta' coniugale, la quale presunzione viene avvolorata dalla vita comune degli sposi e fa riguardare il marito come il padre dei concepiti da sua moglie durante il matrimonio. Il- giuconsulti romano intesero questa presunzione e l' incarnazione della formula solenne 'pater is est quiem justae nuptiae demonstrat'. A questo principio, che non e' tanto un dettato dell' antica sapienza, quanto un postulato della stessa ragione, confortato dall' esperienza di molti secoli, si e' attentuato il legistatore patrio, e percio' nell' articolo 159, che il marito e' padre del figlio concepito durante il matrimonio" - (***Diritto Civili.*** *Vol. 1 para 49 pag. 76).*

Illi in effetti l-**artikolu 67 tal-Kap 16,** (li jikkorrispondi mal-artikolu 159 tal-Kodici Taljan) jipprovdi li:

"L-iben imnissel matul iz-zwieg jitqies li hu bin zewg ommu".

Illi fil-fatt din l-azzjoni ttentata mill-atturi hija wahda minn tlett azzjonijiet permessibbli fil-ligi taghna sabiex tigi attakkata l-legittimita' ta' l-ulied u cjoe':-

(1) L-azzjoni ta' diskonoxximent jew ta' denegata paternita' a bazi tal-**artikolu 70 tal-Kap 16** li hija miftuha ghar-ragel li fic-certifikat tat-twelid huwa ndikat bhala missier it-tifel imwieled fiz-zwieg, u dan fil-kazijiet indikati tassattivament fis-**subartikolu (1) (a) sa (d),** liema azzjoni tattakka l-prezunzjoni "pater est quae iustiae demonstrat", u twassal biss mhux biex jigi determinat il-missier tat-tarbija imma biss ghad-dikjarazzjoni li r-ragel ta' l-omm ma huwiex il-missier, liema azzjoni ghandha tigi prezentata fit-termini stretti moghtija fl-**artikolu 73 tal-Kap 16.**

(2) It-tieni azzjoni hija dik moghtija biss lit-tifel *ai termini* tal-**artikolu 84** sabiex jitlob l-istat ta' iben legittimu u ghaliha japplikaw ir-regoli stabbiliti fl-**artikoli 82 sa 85 tal-Kap 16.**

Illi a propozitu ta' din l-azzjoni inghad fil-kawza **"Antonio Scerri Gauci vs Dottor Giovanni Scicluna nomine et"** (A.C. 14 ta' Jannar 1952) li:-

"Illi din l-ahhar azzjoni tat-tfittxija ta' paternita' hija moghtija biss lit-tifel u hija estiza lill-werrieta jew dixxendenti tieghu fil-kaz biss previst mill-ligi;

"It-tifel ghandu d-dritt li jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtih l-att tat-twelid meta ma jkollux pussess ta' stat konformi ma' l-att tat-twelid, u ebda limitazzjoni ohra ma timponilu l-ligi ghall-ezercizzju ta' dik l-azzjoni. Ghaldaqstant lilu ma tolqtux il-limitazzjoni li tolqot lil persuni ohra interessati, konsistenti f'illi huma jkollhom jippruvaw l-impossibbilta' fizika ta' koabitazzjoni tal-

prezenti genituri tat-tifel fi zmien rilevanti minhabba lontananza".

"Meta t-tifel ma hux ostakolat fl-ezercizzju ta' l-azzjoni ta' ricerka tal-paternita' tieghu bil-fatt li dik l-impossibbilta' fizika ma tirrizultax; l-unika limitazzjoni li tolqtu hija dik illi tolqtu meta huwa jkun jippossjedi stat konformi mal-att tat-twelid tieghu".

Illi f'kaz maghmul abbazi ta' din l-azzjoni fis-sentenza **"Walter Ahar nomine vs Pio Micallef"** (P.A. (A.J M) 21 ta' Frar 1996) inghad illi "minn dan it-taghlim jidher li l-fatt li r-ragel ta' omm it-tarbija kien prezenti Malta u kellu l-possibilta' li jkollu relazzjoni ma' martu, ma ghandu jkun ta' ebda xkiel fl-indagini li ghandha ssir sabiex tigi stabbilita l-identita' tal-missier naturali tal-istess attur".

(3) It-tielet azzjoni hija dik kontemplata fl-**artikoli 76 u 77 tal-Kap 16** fejn ghal dak li huwa relevanti ghal dik il-kawza fl-**artikolu 77** jinghad li:-

"Il-legittimita' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata minn kull min ghandu nteress, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien f'impossibbilta' li jghammar ma' martu minhabba li kien 'il boghod minnha".

Illi din l-ahhar azzjoni msemmija ta' mpunjazzjoni ta' legittimita' hija miftuha ghal kull terz, inkluz lill-omm, l-missier naturali tat-tarbija u lil l-istess minuri peress li hija disponibbli ghal min ghandu nteress.

Illi pero' fl-opinjoni ta' din il-Qorti l-azzjoni abbazi tal-**artikolu 77** hija subordinata ghal dak li hemm provdut fl-**artikolu 81** li jipprovdi li l-istat ta' iben legittimu ma jista' jigi attakkat minn hadd, lanqas mill-iben innifsu jekk il-minuri jkun akkwista l-istatus ta' iben legittimu mill-att tat-twelid u l-pussess tal-istess stat li jaqbel ma' tali att.

Illi fi kliem iehor l-azzjoni ttentata skond **l-artikolu 77** sabiex tirnexxi trid issir fl-ewwel lok abbazi ta' iben jew bint li skond l-att ta' twelid ma jkunx ikkunsidrat bhala

legittimu, jew ghalkemm l-istess att ta' twelid jikkunsidrah legittimu, huwa ma jkunx jippossedi l-istess stat ta' legittimu.

Illi l-pussess ta' l-istat ta' iben legittimu skond **l-artikolu 80** *"stabbilit minn gabra ta' fatti, mehudin flimkien, li jiswew biex juru r-rabta ta' filjazzjoni u ta' demm bejn it-tifel u l-familja li hu jghid li hi l-familja tieghu.*

L-ewlenin fost dawn il-fatti huma:-

(a) Illi t-tifel ikun gieb dejjem il-kunjom tal-missier li tieghu jghid li huwa l-iben;

(b) Illi l-missier ikun trattah bhala ibnu, u, f'dik il-kwalita' haseb ghall-manteniment u edukazzjoni tieghu, u sabiex jikkollokah;

(c) Illi t-tifel gie dejjem maghruf bhala tali min-nies;

(d) Illi huwa jkun maghruf bhala tali mill-familja".

Illi dan ifisser skond is-sentenza **"Malika Cachia Ejjebili et vs Ahmed Kamel El Din et" (PA.RCP 26 ta' Jannar 2000) "Saviour Micallef noe et vs Direttur tar-Registru Pubbliku et**" (P.A. (RCP) 27 ta' Gunju 2002) li skond il-provedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** huwa biss jekk ikun hemm "*nuqqas ta' att ta' twelid jew tal-pussess ta' stat (u dan skond kif definit fl-artikolu 80 tal-Kap 16) inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz, … … … li l-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi".*

Illi mis-sentenzi fuq citati din hija l-unika konkluzjoni logika li tista' tinghata meta jigu mqabbla l-**artikoli 81** mal-**artikolu 77,** *stante* li jidher li fl-opinjoni ta' din il-Qorti, l-kundizzjoni kontenuta fl-**artikolu 77** dwar l-impossibbilta' fizika, hija wkoll kundizzjoni ohra li kull persuna ohra, apparti l-minuri jekk dan jagixxi *ai termini* tal-ligi.

Illi dan jinsab ikkonfermat fis-sentenza **"Mario Maugeri vs Direttur tar-Registru Pubbliku"** (P.A. RCP 13 ta'

Jannar 1999) fejn inghad b'referenza ghall-fatti f'dik il-kawza li *"Dwar l-**artikolu 81** … … … jigi ndikat li tali artikolu ma huwiex ta' ostakolu ghall-azzjoni odjerna, peress li jidher car mis-segwenti fatt fuq esposti, li l-istess minuri qatt ma kellu l-pussess ta' stat ta' iben legittimu li jaqbel mal-att tat-twelid peress li l-persuna ndikata kienet ilha nieqsa … ... u ommu kienet tghix biss mal-attur".*

Illi minn dan johrog car li jekk iben jew bint ikollhom stat ta' wild legittimu, u jkollhom ukoll il-pussess tal-istess stat konformi mal-att ta' twelid, **hadd** ma jista' jattakka dan l-istat abbazi tal-**artikolu 77** anke' jekk tigi ppruvata l-impossibbilta' fizika ndikata fl-istess artikolu. Illi dan gie wkoll konfermat fis-sentenzi **"Concetta Conti nomine vs Angelo Camilleri"** (Vol.XXXII.ii.309) u **"Jesmond Zammit vs Anthony Rapa et"** (P.A. RCP 18 ta' Jannar 2000) fejn inghad li:-

*"Illi dan ifisser illi skond il-provedimenti tal-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** jekk ikun hemm nuqqas ta' att ta' twelid jew ta' pussess ta' stat (u dan skond kif definit fl-**Artikolu 80 tal-Kap 16**) inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz … … il-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi. Fi kliem iehor jekk il-pussess ta' stat ma jaqbilx mac-certifikat tat-twelid il-prova li tohrog mic-certifikat tar-Registru Pubbliku mhux insindakabbli".*

Illi dawn il-principji kollha gew ikkonfermati fis-sentenzi **"Stephen Healey vs Clyde Farrugia Vella"** (P.A. RCP deciza fl-1 ta' Marzu 2001 Cit Nru: 1841/98/RCP); **"Carmel Grima et vs Carmelo Borg et"** deciza fil-5 ta' Lulju 2001 Cit Nru. 190/97/RCP, **"Anthony Sant vs John Cutajar et"** (P.A. RCP 10 ta' Novembru 1999); **"Carmel Grima et vs Carmelo Borg et"** (P.A. RCP deciza fil-5 ta' Lulju 2001 Cit Nru: 190/97/RCP); "**Natalino Scerri vs Giovanni Minafo'"** (P.A. RCP deciza fl-14 ta' April 2000 – Cit Nru 1919/98/RCP) u "**Domenic Briffa vs Therese Fenech et"** (P.A. (RCP) deciza 30 ta' Mejju, 2002 - Cit Nru 1916/00/RCP) u ohrajn.

Illi dwar l-interpretazzjoni tal-**artikolu 77** u dwar il-kuncett ta' "impossibbilta' fizika" hemm indikata, wiehed jirreferi ghas-sentenza **"Ronald Bray vs Charmaine Bray et"** (N.A. 19 ta' Novembru 1997) fejn inghad li *"l-impossibbilta' fizika li ghaliha hemm referenza ghandha tkun wahda li setghet taffetwa b'xi mod il-koncepiment tat-tarbija".* **("Noelle Spiteri vs Ernest Cilia").**

II) <u>Apprezzament tal-Provi Prodotti.</u>

Illi mill-provi prodotti jirrizulta li l-istess tarbija u minuri indikata fic-certifikat tat-twelid numru2095/2003 bl-isem B li twieldet fil-5 ta' Gunju 2003 hija frott ir-relazzjoni li kien hemm bejn l-attrici A u terza persuna ma hijiex indikat f'dawn l-atti u dan fi zmien meta l-istess attrici kienet separata minn mal-konvenut zewgha C. Fil-fatt it-tarbija B twildet fil-5 ta' Gunju 2003, filwaqt li l-partijiet isseparaw legalment fit-22 ta' Awissu 2002 permezz ta' kuntratt pubbliku fl-Atti tan-Nutar Pubbliku Elena Farrugia. Jirrizulta li l-istess partijiet hawn imsemmija kienu fit-termini legali f'impossibbilita' fizika li jikkoncepixxu lill-istess minuri u ma kien hemm fil-fatt l-ebda intimita' ta' ebda natura bejniethom u ghalhekk huwa impossibbli li l-istess tarbija tigi kkonsidrata bhala bint l-konvenut C, u fil-fatt qatt ma' giet trattata bhala tali minnu.

Illi apparti dan u fuq kollox jidher li l-konvenut C ammetta t-talbiet attrici hekk kif dedotti fic-citazzjoni u dan permezz ta' nota datata 28 ta' April 2004, li tinsab a fol. 28 tal-process.

Illi ghalhekk bla ebda dubju t-talbiet attrici ghandhom jigu milqugha *stante* li mill-provi jirrizulta' konkludentement li l-minuri B li twieldet fil-5 ta' Gunju 2003 m'hijiex bint l-konvenut C, izda ta' persuna li l-identita' tieghu ma' hijiex maghrufa u ghalhekk ghandhom isiru l-korrezzjonijiet kollha appositi fic-certifikat tat-twelid ta' l-istess minuri.

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fuq ammissjoni tal-konvenut C kontenuta fin-nota tieghu datata 28 ta' April 2004 u filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku in kwantu biss l-eccezzjoni tieghu huma inkompatibbli ma' dak hawn deciz, **tilqa' t-talbiet attrici** b'dan illi:-

1. Tiddikjara illi l-konvenut C m' huwiex il-missier naturali tal-minuri B;

2. Tordna lill-konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku sabiex jaghmel il-korezzjonijiet mehtiega fl-Att tat-Twelid bin-Numru 2095/03; liema certifikat jirreferixxi ghal C, fis-sens illi fil-kolonna ndikattiva ta' Isem u Kunjom u post tat-Twelid tal-Missier, jigi kkancellat isem l-istess konvenut C u ghalhekk tigi wkoll kkancellata l-informazzjoni u l-konnottati kollha hemm imnizzla li jirreferu ghal l-istess C u isem l-istess konvenut C ma' jibqax jigi ndikat bhala missier l-istess tarbija izda dan ghandu jigi sostitwiet bil-kliem *"Missier mhux maghruf" stante* li fil-fatt C ma huwiex il-missier tal-istess minuri;

3. Tordna lil l-istess konvenut Direttur tar-Registru Pubbliku halli johrog att tat-twelid iehor hekk kif korrett;

Illi l-Qorti tordna wkoll *ai termini* tal-**artikolu 256 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta** li kull korrezzjoni hawn ordnata ghandha ssir mid-Direttur tar-Registru Pubbliku fi zmien ghaxart (10) ijiem minn dak in-nhar li s-sentenza tghaddi f'gudikat u ghandha ssir bis-sahha ta' kopja vera tas-sentenza li tinghata lilu mir-Registratur tal-Qrati Superjuri, bil-mod preskritt fl-istess disposizzjonijiet tal-**Kap 16** a spejjez tal-istess attrici.

Illi dwar il-kap tal-ispejjez dawn ghandhom jigu ssopportati mill-istess attrici proprio, *stante* li ma jirrizultax mill-provi li tali zball kien imputabbli ghal xi raguni lill-partijiet l-ohra.

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------